

HARIDUS- JA
TEADUSMINISTEERIUM

Tähtsamad tegevused 2017/2018. õppeaastal

Sisukord

Digipööre	3
Koolide koostööprojekte õppe nüüdisajastamiseks toetab riik 10 miljoni euroga.....	3
Esmakordselt viiakse läbi digipädevuse tasemetööd	3
Koolid saavad soetada digiseadmeid õppimise mitmekesisemaks muutmiseks	3
Euroopa Liidu Nõukogu eesistumine.....	4
Euroopa Liidu hariduse, noorte- ja teadusvaldkonna eksperdid arutlevad Tallinnas valdkonna tuleviku üle	4
Hariduskonverentsil keskendutakse nüüdisaegsele õppimisele ja õpetamisele	4
Tipteaduse konverentsil räägitakse teaduse mõjust ja väärtusest ühiskonnale	4
Noortekonverents toob kokku Euroopa noored ja poliitikakujundajad	5
Keel	5
Riik toetab eesti keele kui teise keele ja võõrkeelte õpet.....	5
„Keeleklikk“ avab eesti keele e-õppe kursuse B1 tasemel.....	5
Ministeerium töötab välja uue Eesti keelestrateegia	6
Luuakse uus Eesti keeletehnoloogia programm	6
Koolivõrk.....	6
Muusika- ja balletikool alustab kaasaegses hoones aastal 2020	6
Valmistatakse ette kolme uue riigigümnaasiumi avamist 2018. aastal	7
Omavalitsused saavad taotleda üle 37 miljoni euro põhikoolitaristu kulukuse vähendamiseks.....	7
Kutseharidus.....	8
Järgmisel aastal rahastatakse kutseharidust uue mudeli alusel	8
Kutsekoolides alustatakse valikuaasta piloteerimist.....	9
Oskuste aasta jätkub ja kulmineerub	9
Kõrgharidus	9
Doktoranditoetus tõuseb poolteist korda.....	9
Ministeerium hakkab analüüsima õppetoetuste süsteemi.....	10
Valmistatakse ette kõrgharidusseadustiku uuendamist	10
Töökohapõhine õpe laieneb kõrgharidusse	11
Kristjan Jaagu stipendiume välisriigis õppimiseks saavad taotleda ka magistrandid	11
Noortevaldkond.....	11
Riik toetab täiendavalt noorte huviharidust ja -tegevust	11
Teadus	12

HARIDUS- JA TEADUSMINISTEERIUM

Ehitatakse või renoveeritakse seitse teadus- ja õppehoonet	12
Korrastatakse teadus- ja kõrgharidusasutuste võrku.....	12
Käivitunud on erinevad teadus- ja arendustegevuse toetusmeetmed	13
Valmivad teadusasutuste evalveerimise tulemused.....	13
Täiskasvanuharidus	13
Riik kutsub täiskasvanuid õpinguid jätkama	13
OSKA aitab õppida ja õpetada õigeid asju.....	14
Toimuvad uued tasuta koolituskursused täiskasvanutele	14
Vaade koolile, eksamid ning järelevalve – välishindamine	15
Uuest õppeaastast korraldab kogu haridusjärelvalvet Haridus- ja Teadusministeerium ning suund võetakse riskipõhisele järelevalvele	15
Hinnatakse gümnaasiumide panust õpilaste arengusse	15
Koolid saavad tagasisidet õpilaste rahulolu kohta	16
Õpetajad ja koolijuhid	16
Rahvusvaheline õpetajate võrdlusuuring TALIS tuleb taas	16
Luuakse riiklikud preemiad ja stipendiumid õpetajatele	17
Riik uuendab õpetajate lähtetoetuse süsteemi	17
Jätkub õpetajate töötasu kasv.....	17
Üld- ja alusharidus.....	18
Omavalitsusi motiveeritakse tõstma lasteaiaõpetajate palka kooliõpetajate palga alammäärani ..	18
Hariduslike erivajadustega õpilaste paremaks toetamiseks uuendatakse õppekorraldust.....	18
Käivitub pilootprogramm eesti keele õppe tõhustamiseks	19
Põhikooli uuenenud ujumisõpetus aitab vältida veeõnnetusi	19
Kehaline kasvatus kujundatakse ümber nüüdisaegseks liikumisõpetuseks.....	20
Lasteaedades tõhustatakse eesti keele õpet	20
Koolilõuna toetus kasvab uuest aastast ühe euroniga	20
Uuel õppeaastal on esimest korda üleriigiliselt viis vaheaega	21
Varia	21
Ettevõtlusõpe kogub tuure üldhariduskoolides, kutsekoolides ja kõrgkoolides.....	21
Koolid peavad tagama haridusasutuste neutraalsuse valimiste eel ja ajal.....	22
Ministeerium analüüsib koolikohustuse pikendamise võimalusi 18. eluaastani	22
Taust.....	23

Digipööre

Koolide koostööprojekte õppe nüüdisajastamiseks toetab riik 10 miljoni euroga

Üldharidus- ja kutsekoole toetatakse kokku 10 miljoni euroga selleks, et suureneks koolide koostöö ja parimate praktikate levitamine koos õppe praktilisemaks ja kaasaegsemaks muutumisega. Koolid saavad omavahelises koostöös seada sisse uudse õppevaraga õpiklasse või teisi õppimise võimalusi. Kolme kooli koostöös saab taotleda toetust, et soetada õppevahendeid, töötada välja õppematerjale ja koolitada õpetajaid. Esimesi projekte ootab SA Innove juba oktoobri alguseks.

Esmakordselt viiakse läbi digipädevuse tasemetööd

Algaval õppeaastal viiakse esmakordselt läbi digipädevuse tasemetööd 9. ja 12. klassides ja kutsekoolides, et tähtsustada digioskuste arendamise vajalikkust. Infoühiskonnas edukaks ja turvaliseks toimimiseks on vajalik kujundada õpilastes piisav digipädevus. Seetõttu on digipädevus 2014. aastast riiklikes õppekavades kui ainevaldkondade ülene pädevus, mida kujundatakse kõigis õppeainetes. Tasemetööde tulemuste analüüs aitab toetada koole õpilaste digipädevuse arendamisel.

Koolid saavad soetada digiseadmeid õppimise mitmekesisemaks muutmiseks

Haridus- ja Teadusministeerium toetab Hariduse Infotehnoloogia Sihtasutuse kaudu põhikoole 4 miljoni euroga digiseadmete soetamisel, et kaasata õpetamisse senisest rohkem digiseadmeid ja seeläbi õppimist mitmekesisemaks muuta.

Lisaks avalikustatakse sügisel põhikoolide digiplaanid õppekorralduse parendamiseks ja oskuste arendamiseks digivahendite abil. Pea kõik põhikoolide pidajad on koostanud koolide digiplaanid, milles kaardistatakse õppekorralduse parendamise võimalused digiseadmete abil ning õpetajate ja õpilaste digioskuste arendamise võimalused. Digiplaanide avalikustamisega saavad koolid jagada omavahel parimaid praktikaid ning leida kõige nutikamad lahendused digivahendite kasutamiseks õppe korraldamisel.

Euroopa Liidu Nõukogu eesistumine

Euroopa Liidu hariduse, noorte- ja teadusvaldkonna eksperdid arutlevad Tallinnas valdkonna tuleviku üle

Seoses Eesti Euroopa Liidu Nõukogu eesistumisega toimub Haridus- ja Teadusministeeriumi haldusalas sügisel 18 eesistumise konverentsi ja kohtumist ning 13 eesistumisega kaasnevat üritust. Tippsündmusteks on hariduskonverents, teaduskonverents ja noortekonverents.

[Täpsem ülevaade Eesti eesistumise prioriteetidest ning üritustest hariduse, teaduse ja noortevaldkonnas](http://hm.ee) (hm.ee).

Hariduskonverentsil keskendutakse nüüdisaegsele õppimisele ja õpetamisele

Eesistujariigina tahab Eesti haridusvaldkonnas pöörata tähelepanu sellele, et viimase kümne aasta jooksul on õppimise ja õpetamise roll oluliselt muutunud. Traditsioonilised õpetamisviisid ja õpikäsitus ei ärata õppijates piisavalt huvi, põlvkondade vaheline lõhe süveneb nii väärtushinnangutes kui ka käitumismallides ning seetõttu peavad muutuma ka haridussüsteemid.

19.-20. septembril Tallinnas toimuval hariduskonverentsil „[Õppimise ja õpetamise nüüdisaegsed suunad](#)“ osalevad hariduseksperdid, -teadlased, -ametnikud ja õppijate, õpetajate ning tööandjate esindajad üle kogu Euroopa. Arutatakse, kuidas tagada, et lisaks headele teadmistele ja põhioskustele oleksid tänased õppijad koolikogemusega rahul ja õppides õnnelikud, et nad suhtuksid maailma avatult, sooviksid ning suudaksid asuda eestvedaja rolli ning oleksid valmis võtma vastutuse neid ümbritseva maailma käekäigu eest. Konverentsi otseülekannet saavad jälgida kõik huvilised.

Tippteaduse konverentsil räägitakse teaduse mõjust ja väärtusest ühiskonnale

Teadusvaldkonnas seisab Eesti eesistujana selle eest, et teaduse tähtsus ühiskonna ja majanduse edendamisel Euroopa Liidus kasvaks. Eesmärk on tõsta esile teaduse pikaajalist mõju majandusele ja sotsiaalvaldkonnale ning aidata kaasa teadustöö rahastamise kasvule Euroopas.

12. oktoobril toimuv teaduspoliitika konverents „[Euroopa tippteadus – mõju ja väärtus ühiskonnale](#)“ toob Eestisse rahvusvaheliselt silmapaistvad teadlased ning poliitikakujundajad paljudest Euroopa Liidu riikidest, samuti huvigrupid akadeemilisest, sotsiaalsest ning ärivaldkonnast. Konverentsil räägitakse eesliiniteaduse mitmekesisest mõjust ja väärtusest ühiskonnale ning arutletakse, milline roll on tippteadusel Euroopa tulevikus. Huvilised saavad konverentsi jälgida veebiülekanne vahendusel.

Noortekonverents toob kokku Euroopa noored ja poliitikakujundajad

Noortevaldkonnas on Eesti kui eesistujamaa prioriteediks senisest veelgi laiemate kaasaraäkimise võimaluste loomine noortele kõigis neid puudutavates teemades.

23.–26. oktoobril toimub Tallinnas Kultuurikatlas noortekonverents „Noored Euroopas: Mis edasi?“, kuhu on oodata ligi 260 osalejat – lisaks noorte esindajatele ka ministrid, noorsootöötajad, Euroopa institutsioonide esindajad, teadlased ja eksperdid. Üheskoos kaardistatakse nii suuremates kui ka väiksemates töögruppides teemad, mis tänapäeva noortele korda lähevad ning mis neid praegu ja tulevikus mõjutavad. Arutelude tulemused on sisendiks järgmise Euroopa Liidu noortestrategia koostamisse, kus panustatakse uuenduslikele lähenemistele nii noorte töö- kui ka eraelus.

Keel

Riik toetab eesti keele kui teise keele ja võõrkeelte õpet

Võõrkeeleõpetajaks õppijad ja võõrkeeleõpetajad saavad Eesti Võõrkeeleõpetajate Liidu kaudu võimaluse sooritada tasuta rahvusvaheliselt tunnustatud keeleeksameid B2, C1 ja C2 tasemel. Mida rohkem on meie koolides rahvusvahelise testi teinud õpetajaid, seda kindlam on keeleõppe kvaliteet.

Samuti toetatakse kutseõppurite ja üliõpilaste erialast riigikeele- ja võõrkeelte õpet, et parandada nende karjäärivõimalusi ja mobiilsust tööturul. Ebapiisava riigikeeleoskusega inimeste paremaks toimetulekuks tööturul luuakse neile keelepraktika ja stažeerimise võimalusi piirkondades, kus on selle järele kõige suurem vajadus.

Uuel õppeaastal saab üle 200 Ida-Virumaa lasteaia- ja üldhariduskooli õpetaja tasuta eesti keele koolitust tasemel B2 ja C1, et sooritada nõutav tasemeeksam.

Toetatakse ka erinevate haridusasutuste riigi- ja võõrkeelte alaseid koostööprojekte, eesmärgiga parandada inimeste keeleoskust, soodustada lõimumist ning tutvustada haridusvalikuid. Taotlemisel tähtaega ei ole, SA Innove võtab taotlusi vastu jooksvalt. Selle aasta kevadsemestril sai toetust 18 keeleõppeprojekti.

„Keelekliik“ avab eesti keele e-õppe kursuse B1 tasemel

Eesti keele e-õppe kursuse „Keelekliik“ arendamine jätkub, loomisel on B1 taseme kursus. Uue kursuse esimesed peatükid on kõigile kättesaadavad 2018. aasta alguses. Seni on „Keelekliik“ pakkunud e-kursust A1 ja A2 tasemel.

„Keelekliik“ võimaldab iseseisvalt eesti keelt õppida nii vene- kui ingliskeelsetel õppijatel. Seda kasutab ca 30 tuhat eesti keele õppijat üle maailma, kellest umbes 25 000 õpib eesti keelt vene keele baasil ja 5000 inglise keele alusel. E-kursus on tasuta ja kõigile kättesaadav aadressil www.keelekliik.ee. „Keelekliki“ õppetegevuses osaleb ka eesti keele õpetaja, kellega õppijad saavad e-kirju vahetada.

Ministerium töötab välja uue Eesti keelestrateegia

Uude Eesti keelestrateegiasse 2018-2027 koondatakse eesti keele, Eestis õpitavate võõrkeelte ning eesti keele kui riigikeelega seonduvad tegevused ja sihid, et kindlustada ka tulevikus eesti keele tugev positsioon ja toetada mitmekeelsust.

Strateegia koostamisel lähtutakse tänavu läbiviidud [keeleseisundi uuringust](http://hm.ee) (hm.ee), mis näitab, et eesti keele kaitsmise kõrval tuleb pöörata rohkem tähelepanu selle võimalustele ja arendamisele ning kohaneda rahvusvahelistumise ja ühiskonna muutumisega.

Luuakse uus Eesti keeletehnoloogia programm

Uue riikliku keeletehnoloogia programmi 2018-2027 eesmärk on tõsta eestikeelsete keeletehnoloogiliste rakenduste kvaliteeti ning võtta neid kasutusele võimalikult paljudes valdkondades, nii era- kui avalikus sektoris.

Keeletehnoloogiat on riiklike programmidega arendatud Eestis üle kümne aasta. Viimastel aastatel on hüppeliselt paranenud teksti kõneks sünteesimine, elava kõne tuvastamine digitekstiks ja [masintõlge](http://ut.ee) (ut.ee), mis suudab pakkuda konkurentsi ka *Google Translate*'ile. Järgmine riiklik programm seab eesmärgiks tõsta rakenduste taset ja viia need ning paljud muud keeletehnoloogilised lahendused võimalikult paljude kasutajateni.

Praeguses digimaailmas on keeletehnoloogia ja vajadus keelega töötada peidetud kõikjale, mobiilsetest assistentidest ja e-raamatute ettelugejatest kuni otsimootoriteni. Mida kõrgemal tasemel on keeletehnoloogia, seda paremini need süsteemid toimivad.

Koolivõrk

Muusika- ja balletikool alustab kaasaegses hoones aastal 2020

Tallinna Muusikakeskkooli, Georg Otsa nimelise Tallinna Muusikakooli ja Tallinna Balletikooli baasil loodav ühendkool alustab kaasaegsetes õppetingimustes tööd 2020. aasta septembris.

Loodav ühendkool hakkab tegutsema kolme kooli parimate õppevormide ja tegutsemistraditsioonide järgi, kasutades samas uusi võimalusi koostööks, üksteise rikastamiseks ning muusika- ja tantsuerialade lähendamiseks.

Uude õppehoonesse planeeritakse maailmatasemel õppe-, harjutus- ja esinemistingimused kõikidele koolides täna õpetatavatele erialadele. Samuti projekteeritakse koolide esindajate soovil ka võimla ja ujula. Uuendusliku ja kaasaegse arhitektuuriga koolihoone projekteeris tuntud Austria arhitekt Thomas Pucher.

Valmistatakse ette kolme uue riigigümnaasiumi avamist 2018. aastal

Rapla, Viimsi ja Paide riigigümnaasiumid alustavad tegevust 1. septembril 2018. Samuti tehakse ettevalmistusi riigigümnaasiumide loomiseks Harjumaale ja Kohtla-Järvele. Läbirääkimisi koolide rajamiseks peab ministeerium ka Narva, Kuressaare, Rakvere ja Tallinna linnavalitsusega.

Algaval õppeaastal tegutseb 12 riigigümnaasiumi.

Omavalitsused saavad taotleda üle 37 miljoni euro põhikoolitaristu kulukuse vähendamiseks

Kuni 2. oktoobrini saavad omavalitsused taotleda põhikoolivõrgu korrastamiseks kokku üle 37 miljoni euro, et viia koolimajad vastavusse õpilaste arvu langusega ning vähendada kulusid taristule.

Toetus aitab muuta kodulähedased põhikoolid hubasemaks, soojemaks ning kaasaegsetele nõuetele vastavaks. Omavalitsused saavad toetuse abil vähendada hariduskuludes kinnisvara osakaalu ja suurendada panust haridustöötajate palkadesse ning õppevahenditesse.

Taotlusvooru oodatakse investeerimisettepanekuid omavalitsustelt, kus liidetakse põhikooli, suletakse põhikool või põhikooliaste, on otsustatud sulgeda gümnaasiumiaste või lepitud riigiga kokku riigigümnaasiumi asutamises. Toetust saavad omavalitsused taotleda põhikooli õppehoone rekonstrueerimiseks või uue ehitamiseks, sisustamiseks või ka koolivõrgu korrastamisel vabaneva endise hoone täielikuks või osaliseks lammutamiseks.

Toetust saab taotleda SA Innove kaudu. Taotlusvooru minimaalne toetussumma on 200 tuhat ja maksimaalne 5 miljonit eurot projekti kohta. Õppehoonete lammutamiseks on minimaalne toetus 30 tuhat ja maksimaalne 200 tuhat eurot. Üks omavalitsus võib toetust saada kuni kahele projektile maksimaalselt kaheksa miljonit eurot.

Tegu on juba teise taotlusvooruga. Eelmises voorus sai valitsuse otsusega toetust 22 omavalitsust kokku 55,3 miljoni euro ulatuses. Kokku on investeringute maht koos omaosalusega ca 106 miljonit eurot, millest 92 miljonit tuleb Euroopa Regionaalarengu Fondist.

Kutseharidus

Järgmisel aastal rahastatakse kutseharidust uue mudeli alusel

2018. aasta alguses võetakse kasutusele kutseõppe uus rahastamismudel, mis ei võta aluseks enam ainult riikliku koolitustellimuse kohti, vaid õppeasutust, tema tegevust ning tulemust rahastatakse tervikuna. Mudeli käivitamisega kaasneb ka kutsehariduse rahastamise kasv ning ükski kool ei kaota tänase rahastamise tasemes.

Praegu kehtiva mudeliga rahastatakse koolides õppekohti, mis võib õpilaste valikute muutumise tõttu tähendada koolidele rahastamises ebastabiilsust. Samuti ei toeta senine mudel piisavalt tugispetsialisti teenuse pakkumist, individuaalsemat lähenemist vajavate noorte õpet ega motiveeri koole olema tegemistes tulemuslikumad.

Uus rahastamismudel koosneb baasrahastamisest ning tulemusrahastamisest. Baasrahastamine fikseeritakse kolmeks aastaks ja see tagab koolide põhitegevuseks vajaminevad vahendid. Sellega tagatakse koolide majandamis- kui ka personalikulude eelarveline stabiilsus. Baasrahastamisel võetakse arvesse õppijate arvu, õpetatavaid valdkondi, õpetajate palgamäära, erialade spetsiifikat, erivajadusega õppureid, tugispetsialistide vajadust ja kooli kasutuses olevaid hooneid.

Koolide silmapaistvaid saavutusi väärtustava tulemusrahastamise aluseks on koolide tulemusnäitajad, mis on kooskõlas riigile oluliste strateegiliste eesmärkidega. Nende hulka kuuluvad õppekava nominaalkestuse jooksul lõpetanud õpilaste osakaal, edasiõppijate või tööhõives osalevate lõpetanute osakaal, kutseksamiga lõpetanud õpilaste osakaal ja töökohapõhises õppes osalevate õppurite osakaal. Samuti on tulemusraha eesmärgiks tagada rahalised vahendid kutsekoolide koostöökäitajate ja üldhariduskoolidega. Tulemusrahastamine moodustab kooli tegevuseks mõeldud riigieelarvelisest osast ca 8%.

2018. aastal on plaanis esimeses etapis rakendada baasrahastamist ning riigieelarvest lisavahendite eraldamise korral järk-järgult kasutusele võtta ka tulemusrahastamise komponent.

Kutsekoolides alustatakse valikuaasta piloteerimist

2017. aasta sügisest alustavad valikuaasta pilootprojektiga Tallinna Teeninduskool, Tartu Kutsehariduskeskus ja Räpina Aianduskool. Selle ülesanne on vähendada kutsekoolides õpingute katkestamist ning toetada õppija sujuvat üleminekut põhikoolist edasisele haridusteele või tööturule.

Aastase programmiga toetatakse õppurite üldoskuste arendamist ning sobivate erialavalikute tegemist. Õppuritele pakutakse rühma- ja individuaalset nõustamist, tasandusõpet ja erialade praktilist tutvustust.

Valikuaasta sihtrühmaks on põhikooli või gümnaasiumi lõpetanud, kes pole erialavalikut veel teinud, kahtlevad oma valikus või jäänud sisseastumisest kõrvale.

Oskuste aasta jätkub ja kulmineerub

2017. aasta on oskuste aasta, mille eesmärk on rõhutada kutseoskuste väärtust, julgustada noori tegema edasiõppimisvalikuid praktiliste oskuste kasuks ning innustada täiskasvanuid uusi oskusi omandama ja olemasolevaid täiendama.

Oskuste aastal toimub hulgaliselt üleriigilisi üritusi, millega tutvustatakse kutseõppevõimalusi ja räägitakse 21. sajandil vajalikest oskustest ning Eestis nõutud erialadest. Muuhulgas korraldatakse üldhariduskoolide õpilastele üle Eesti kutseõppeasutustes inspiratsiooniüritusi, kus ühiskonnas tuntud inimesed jagavad oma oskuste omandamise ja õppimise lugu. Lisaks tutvustatakse tulvikuerialasid, korraldatakse maakondlikke karjääripäevi, teemanädalaid, kutsemeistrivõistlusi, töö- ja õpilasvarjupäevi, õpikodasid, konkursse ja palju muud.

Oskuste aasta raames on valminud ka 31 kutsekooli [virtuaaluurid](http://kutseharidus.ee) (kutseharidus.ee), mis annavad huvilistele suurepärase võimaluse interaktiivselt õppeasutustega tutvuda.

Tegevused toimuvad Euroopa Sotsiaalfondi ning Haridus- ja Teadusministeeriumi toel.

Kõrgharidus

Doktoranditoetus tõuseb poolteist korda

Alates 2018. aasta jaanuarist suureneb doktoranditoetus 1,5 korda. Praegu on doktoranditoetuse suurus 422 eurot kuus. Toetuse tõstmisega soovib riik vähendada õpingute katkestamist ning suurendada doktorikraadiga lõpetajate arvu. Analüüside põhjal peetakse kõige olulisemaks takistuseks doktoritöö edenemisel doktorantide liigset tööga hõivatust.

Vastavalt doktoranditoetuse tõusule suurenevad proportsionaalselt ka sotsiaalsed tagatised nagu ravikindlustus, vanemahüvitis ja pensionikindlustus.

Doktoranditoetust saavad kõik õppetoetuste ja õppelaenu seaduses sätestatud tingimusi täitvad doktorandid. 2016/2017. õppeaastal sai doktoranditoetust ligikaudu 1200 doktoranti.

Ministeerium hakkab analüüsima õppetoetuste süsteemi

Ministeerium hakkab analüüsima õppetoetuste süsteemi, eeskätt neli aastat tagasi rakendatud vajaduspõhise õppetoetuse mõju katkestamise vähenemisele ja nominaalajaga lõpetamisele. Vajadusel kaalutakse muudatuste tegemist, mis lihtsustaks vähemkindlustatud perekondadest pärit tudengite kõrghariduse omandamist. Analüüs valmib aasta lõpuks.

Alates 2013/2014. õppeaastast toetab riik vajaduspõhise õppetoetusega vähemkindlustatud peredest pärit üliõpilasi kõrghariduse omandamisega kaasnevate kulutuste katmisel. Vajaduspõhist õppetoetust on õigus taotleda kõigil, kes õpivad täiskoormusega ja täidavad õppekava nõudeid 75% ulatuses. Seni on igal semestril saanud toetust keskmiselt veidi üle viiendiku taotlusõiguslikest üliõpilastest.

Valmistatakse ette kõrgharidusseadustiku uuendamist

Uuendatavas kõrgharidusseadustikus plaanitakse selgemalt välja tuua riigi ja kõrgkoolide peamised ülesanded ning üliõpilaste õigused ja kohustused. Seadustikus on kavas keskenduda rohkem kõrgharidusõppe eesmärkidele ja vähem detailsetele tegevusjuhiste.

Senised regulatsioonid on pärit peamiselt 1990. aastatest, kuid õiguslik raamistik peab käima kaasas üliõpilaste muutunud vajadustega. Inimesed õpivad kogu elu, liiguvad erinevate õppeasutuste, õppetasete ja riikide vahel ning ootavad kõrgharidusõppelt rohkem praktilisust.

Kõrgharidusseadustiku kaasajastamine algas aasta tagasi, kui üliõpilastelt, kõrgkoolidelt, tööandjate ja töötajate organisatsioonidelt ning ministeeriumidelt koguti ettepanekuid, mida tuleks muuta. Eelnõu väljatöötamiskavatsuse esitab ministeerium partneritele arvamuse avaldamiseks tänavu sügisel ja aasta lõpuks on kavas jõuda konkreetsemate aruteludeni.

Kõrgharidusseadustiku uuendamisega ei muudeta kõrgharidussüsteemi põhialuseid, st kõrgkoolide ulatuslikku autonoomiat, kolmeastmelist kõrgharidusõpet, kvaliteedihindamise aluseid jne. Kõrgharidusseadustiku uuendamine puudutab eelkõige ülikooliseadust ja rakenduskõrgkooli seadust ning on osa kogu haridusseadustiku kaasajastamisest.

Töökohapõhine õpe laieneb kõrgharidusse

Uuel õppeaastal algava pilootprojektiga laieneb töökohapõhine õpe ehk õpiposiõpe kutseharidusest kõrgharidusse. Töökohapõhist õpet pakutakse Tallinna Tervishoiu Kõrgkoolis tegevusterapeudi õppekaval ja Eesti Ettevõtluskõrgkoolis Mainor turismi- ja restoraniettevõtluse õppekaval.

Töökohapõhise õppe eesmärgiks on õppe ja tööturu tihedam seostamine. Tööandjad saavad aktiivselt osaleda tööjõu koolitamises ja õppuritel on üleminek tööellu sujuvam.

Töökohapõhine õpe on õppevorm, kus ettevõttes või asutuses toimuva õppe osakaal moodustab kõrghariduses üle poole õppekava mahust. Kui kutsehariduses alustati õpiposiõppega 2002. aastal, siis kõrghariduses ei ole Eestis seni töökohapõhist õpet praktiseeritud.

Kristjan Jaagu stipendiume välisriigis õppimiseks saavad taotleda ka magistrandid

Käivitub uus Kristjan Jaagu mobiilsusstipendiumide programm aastateks 2017-2021, mis võimaldab üliõpilastele ja noorteadlastele stipendiumeid välismaal õppimiseks ja töötamiseks. Kui seni oli võimalik välismaale kraadi omandama minna vaid doktorantidel, siis edaspidi võivad stipendiaatideks olla ka magistrandid. Magistriõppeks saab stipendiumi taotleda juhul, kui soovitud eriala Eestis õppida ei saa, kuid Eesti tööturul on selle järele vajadus olemas. Stipendiaadil on kohustus pärast lõpetamist töötada Eestis oma erialale ja kvalifikatsioonile vastaval ametikohal.

Kristjan Jaagu stipendiumi toel on igal aastal välismaale täies mahus kraadi omandama asunud ligikaudu kümme üliõpilast.

Noortevaldkond

Riik toetab täiendavalt noorte huviharidust ja -tegevust

Alates septembrist saavad omavalitsused riigilt täiendavat toetust noorte huvihariduse ja -tegevuse korraldamiseks. Sel aastal on huvitegevuse ja -hariduse täiendavaks toetamiseks riigieelarves ette nähtud 6 miljonit eurot, alates 2018. aastast tõuseb toetussumma 15 miljoni euroni aastas.

Riigipoolne toetus on täienduseks kohalike omavalitsuste senisele panusele, vastutus huvihariduse ja -tegevuse korraldamise ja toetamise eest jääb ka edaspidi omavalitsuste kanda.

Valdadele ja linnadele eraldatava lisaraha suuruse arvestamisel võetakse aluseks noorte arv, puudega noorte arv ning toimetulekuraskustega peredes elavate noorte arv vanuses 7–19, kohaliku

omavalitsuse üksuse finantsvõimekus ning huvihariduse ja huvitegevuse piirkondlik kättesaadavus. Omavalitsustel tuleb pakkuda huviharidust ja huvitegevust vähemalt kolmes valdkonnas: kultuur, sport ning loodus- ja täppisteadused ja tehnoloogia.

Kohalikele omavalitsustele eraldatav toetus on põhiline osa riiklikust huvihariduse ja huvitegevuse lisarahast, moodustades sellest 95%. Teine osa riiklikust lisatoetusest on mõeldud omavalitsuste koostöö edendamiseks, kavade koostamise nõustamiseks ja edasiseks seireks, millega tegeleb Eesti Noorsootöö Keskus. Kolmanda osa moodustab toetus huvialavaldkondade esindusühingutele huvialade kvaliteedi parandamiseks ning seda hakatakse eraldama alates 2018. aastast. Vaata lähemalt:

[Noorte huvitegevuse toetus omavalitsustele](#) (entk.ee).

[Huviala valdkondade kvaliteedi toetus](#) (entk.ee).

Teadus

Ehitatakse või renoveeritakse seitse teadus- ja õppehoonet

Alanud on ülikoolide ja teadusasutuste arenguprogrammi ASTRA tegevused, mille raames ehitatakse või renoveeritakse seitse teadus- ja õppehoonet, nende seas Eesti Kunstiakadeemia peahoone, Eesti Muusikaakadeemia saalikompleks, Tartu Ülikooli IT-keskus ja Sisekaitseakadeemia õppekompleks.

Majade ehitamine ja renoveerimine on tihedalt seotud teaduse ja kõrghariduse sisuliste tegevuste arendamisega, näiteks doktorikoolide toetamisega, õppe- ja teadustöö rahvusvahelistumisega, laborite ja seadmete uuendamisega, ettevõtluskoostöö ning praktikavõimaluste laiendamisega.

Korrastatakse teadus- ja kõrgharidusasutuste võrku

1. jaanuarist 2018 liituvad riigi teadusasutused Tartu Observatoorium ja Eesti Biokeskus Tartu Ülikooliga. Ühinemisega integreeritakse tihedamini teadustegevust ja õppetööd ning tõstetakse Eesti teadus- ja arendustegevuse rahvusvahelist konkurentsivõimet ja kvaliteeti.

Tänavu 1. augustil jõustus Tallinna Tehnikaülikooli ja IT Kolledži ühinemisleping. Kõrgkoolide ühinemise peamine eesmärk oli lõpetajate arvu kasvatamine ja kvalifitseeritud tööjõu pakkumise suurendamine.

Käivitud on erinevad teadus- ja arendustegevuse toetusmeetmed

NUTIKAS meetme raames saavad ettevõtted taotleda toetust rakendusuringute läbiviimiseks ja tootearenduseks koostöös teadusasutustega nutika spetsialiseerumise kasvualdkondades. Toetuse eesmärk on teaduse ja majanduse tugevam seostamine ning teaduse mõju suurendamine ühiskonnas.

Valdkondliku teadus- ja arendustegevuse programmi RITA raames toetatakse strateegilise tähtsusega teadus- ja arendustegevust, et tõsta Eesti ülikoolide ja teadusasutuste võimekust riigile vajalike uuringute läbiviimisel ning saada teaduslikult põhjendatud soovitusi ja lahendusi ühiskonnale oluliste probleemide lahendamiseks.

Teaduse rahvusvahelistumise programmi „Mobilitas+“ ja kõrghariduse rahvusvahelistumise programmi „Dora+“ tegevused parandavad Eesti kraadiõppurite, teadlaste ja teadusasutuste rahvusvahelist nähtavust. Riigi konkurentsivõime sõltub sellest, kui atraktiivseks õppimise ja teadustöö tegemise kohaks suudame Eesti muuta ja kui palju võimalusi välismaal pakume oma inimestele.

Valmivad teadusasutuste evalveerimise tulemused

2017. aastal läbiviidud korralise evalveerimise tulemusi tutvustatakse 7. septembril. Välishindamise käigus hinnati rahvusvahelises võrdluses kahekümne Eesti teadus- ja arendusasutuse teadustegevuse taset.

Korraline evalveerimine toimub iga seitsme aasta järel. Positiivne tulemus võimaldab saada teadusasutusel riigieelarvelist baasrahastust.

Täiskasvanuharidus

Riik kutsub täiskasvanuid õpinguid jätkama

Haridus- ja Teadusministeerium koostöös Eesti Täiskasvanute Koolitajate Assotsiatsiooniga Andras on ellu kutsunud algatuse „Jätka õpinguid koos teiste täiskasvanutega“. Täiskasvanuid innustatakse mitmekülgsele enesearendamisele, tutvustatakse õppimisvõimalusi ning julgustatakse poolelijäänud haridusteed lõpetama.

Eestis elavatest 20-64aasta vanustest täiskasvanutest on 80 tuhandel ainult alg- või põhiharidus. Algatuse eesmärk on seda muuta ja kutsuda täiskasvanuid senisest enam olemasolevaid õppimisvõimalusi kasutama.

Täiskasvanuna hariduse omandamiseks on loodud paindlikud õppimisvõimalused kõikidel haridustasemetel. Üldharidust saab omandada mittestatsionaarses vormis täiskasvanute gümnaasiumides. Kutseharidust on võimalik omandada töökohapõhises õppevormis jt paindlikes vormides. Kõrgharidust on võimalik omandada osakoormusega. Ka täienduskoolitus võimaldab omandada uusi teadmisi ja oskusi väga erinevatel viisidel.

[Õppimisvõimalustega saab tutvuda veebis](http://jallekooli.ee) (jallekooli.ee).

OSKA aitab õppida ja õpetada õigeid asju

Õppimisel ja õpetamisel on üha olulisem arvestada tööturu vajadustega - selleks on loodud tööturu vajaduse ja prognoosi ning oskuste arendamise koordinaatsioonisüsteem OSKA, mis analüüsib Eesti majanduse arenguks vajalike oskuste ja tööjõu vajadust lähema kümne aasta jooksul.

Valminud on OSKA raportid kaheksas valdkonnas: arvestusala; info- ja kommunikatsioonitehnoloogia; metalli- ja masinatööstus; metsandus- ja puidutööstus; sotsiaaltöö; energeetika ja kaevandamine; keemia-, kummi-, plasti- ja ehitusmaterjalitööstus ning tervishoid.

Kõiki raporteid läbivaks teemaks on vajadus heade üldoskuste järele – erialaoskuste kõrval on tööelus üha olulisemad suhtlemis- ja koostööoskused, valmisolek edasi õppida, kohaneda, oskus näha tervikpilti, analüüsida ja sünteesida.

Järgmisena valmivad raportid transpordi, logistika, mootorsõidukite müügi ja remondi ning põllumajanduse ja toiduainetööstuse valdkonnas.

Toimuvad uued tasuta koolituskursused täiskasvanutele

2255 inimesele üle Eesti pakutakse täiendavalt tasuta erialase enesetäiendamise võimalusi 180 erineval koolituskursusel kutseõppeasutustes ja rakenduskõrgkoolides. Need õppekohad lisanduvad aasta alguses kinnitatud ca 12 000 õppekohale ja 910 kursusele.

Tasuta täienduskoolituse kursused on suunatud eelkõige madala haridustasemega, erialase hariduseta või aegunud kvalifikatsiooniga töötajatele. [Täpsema info kursuste kohta leiab ministeeriumi veebilehelt](http://hm.ee) (hm.ee).

Kokku saab Haridus- ja Teadusministeeriumi tellimusel ja Euroopa Sotsiaalfondi toel aastatel 2016-2018 tasuta täienduskoolitustel tööalaseid oskusi täiendada 34 300 täiskasvanut.

Vaade koolile, eksamid ning järelevalve – välishindamine

Uuest õppeaastast korraldab kogu haridusjärelevalvet Haridus- ja Teadusministeerium ning suund võetakse riskipõhisele järelevalvele

Seoses haldusreformi ja maavalitsuste tegevuse lõpetamisega toimub nende seniste ülesannete ja kohustuste ümberjaotamine ning alates 1. septembrist koondub kogu haridusjärelevalve korraldamine Haridus- ja Teadusministeeriumi. See tähendab, et edaspidi teostab järelevalvet koolieelsete lasteasutuste, põhikoolide, gümnaasiumide, kutseõppeasutuste ja huvikoolide ning nende pidajate tegevuse õiguspärasuse üle maavalitsuste asemel ministeerium. Järelevalve eesmärgiks on tagada hariduse kättesaadavus ja sellele võrdsetel alustel juurdepääs, õppe ja kasvatus korraldamine ning selle kvaliteet ja tulemuslikkus.

Järelevalves on tulemas ka sisulised muudatused – plaanis on võtta suund riskipõhisele järelevalvele. Uus lähenemine võimaldab tuvastada õppeasutused, kus on tekkinud probleemid või on oht nende tekkimiseks. Niimoodi saab tähelepanu suunata eelkõige probleemsetele olukordadele ja nende ennetamisele ning seeläbi efektiivsemalt õppekvaliteeti parandada. Õppeasutuste riskipõhise hindamise mudeli väljatöötamiseks on plaanis viia läbi uuring, mille tulemusel määratletakse hindamisel kasutatavad indikaatorid ja töötatakse välja analüüsimeetodika. Paralleelselt riskipõhise järelevalvega säilib ministeeriumil võimalus viia vastavalt vajadusele läbi ka järelevalvet mingis teemavaldkonnas või üksikküsimuses.

1. septembrist asuvad neljas piirkonnas tööle eksperdid, kelle põhiülesandeks on järelevalve planeerimine ja läbiviimine, õppeasutuste ja pidajate nõustamine ning teavitamine, koolide ja kodanike päringutele vastamine ning kaebuste lahendamine.

[Täpsem info ja piirkondade ekspertide kontaktandmed \(hm.ee\)](http://hm.ee).

Hinnatakse gümnaasiumide panust õpilaste arengusse

Novembris tutvustab Haridus- ja Teadusministeerium koos SA Innovega eelmise õppeaasta eksamitulemusi ning antakse ülevaade ka sellest, milline on olnud erinevate koolide panus õpilaste edasijõudmisesse gümnaasiumiastmes.

Õpilaste tulemused gümnaasiumi lõpus sõltuvad paljudest teguritest. Suurt rolli mängib näiteks gümnaasiumisse vastu võetud õpilaste tase ja võimekus. Gümnaasiumi panuse näitaja aitab senisest paremini eristada sarnastes tingimustes tegutsevate koolide tööd. Selle tulemusel on võimalik tõsta esile koole, kus õpilaste arengule gümnaasiumi jooksul teiste koolidega võrreldes märgatavalt

rohkem kaasa aidatakse, aga ka koole, kus õpilased oodatud tulemusi mingil põhjusel ei saavuta ja gümnaasiumi panus on olnud oodatust märgatavalt madalam.

Gümnaasiumite panuse hindamise eesmärgiks ei ole koostada koolide pingerida ning näitaja seda ka ei võimalda. Nii ootuspärasest kõrgem kui madalam panuse näitaja annab põhjust koolis toimuvat analüüsida, sellest järeldusi teha ning kooli edasise arengu suundi ja samme kavandada.

Koolid saavad tagasisidet õpilaste rahulolu kohta

Veebruaris avalikustatakse mastaapse rahulolu-uuringu esimesed tulemused, mis näitavad hariduse erinevate huvigruppide rahulolu õppeprotsessiga ning suhetega nii õpetajate kui ka kaasõpilastega kõigil haridustasemetel.

Õppimisvõimaluste pakkumisel on olulised nii õppe kvaliteet, õppekorralduse efektiivsus kui ka osapoolte rahulolu õppeprotsessi ja õppimisvõimalustega. Eesti kool on seni silma paistnud väga heade õpitulemustega, kuid mitte sama kõrge rahuloluga. Ühtselt tehtud rahuloluküsitlus aitab koguda võrreldavat infot ja anda koolidele seeläbi võimalus üksteiselt õppida. Riikliku küsitluse raames kasutatakse teadusuuringutel põhinevaid kontrollitud küsimustikke, mis katavad erinevaid olulisi rahulolu komponente. Ühtse küsitluse läbiviimine aitab vähendada ka üksikute õppeasutuste ja koolipidajate töökoormust andmete kogumisel.

Õpetajad ja koolijuhid

Rahvusvaheline õpetajate võrdlusuuring TALIS tuleb taas

2018. aasta märtsist aprillini viiakse üldhariduskoolide 7.-9. klasside õpetajate ja nende koolide juhtide seas läbi OECD rahvusvaheline õpetamise ja õppimise uuring TALIS 2018 (*OECD's Teaching and Learning International Survey*).

Tegemist on mastaapse rahvusvahelise võrdlusuuringuga, milles uuritakse õpetajaid ja nende töökeskkonda, et saada teavet õpetamise ja õppimise ning koolijuhtimise tõhustamiseks. Küsimused puudutavad nii õpetajate professionaalset arengut, hindamist ja tunnustamist, pedagoogilisi uskumusi, praktikaid ja tööalaseid hoiakuid kui ka koolijuhtimist. Eesti on osalenud ka kahes eelnevas TALISe uuringus (2008 ja 2013), mille tulemused on andnud väärtuslikku sisendit poliitikakujundamisse, võimaldanud analüüsida trende ning võrrelda Eestit teiste riikidega.

Luuakse riiklikud preemiad ja stipendiumid õpetajatele

Astumaks õpetajate tunnustamisel sammu edasi, on ministeerium ette valmistanud seaduseelnõu muudatuse, millega soovitakse luua riiklikud aastapreemiad õpetajatele ning haridustöötaja elutööpreemia. Preemiad antakse üle oktoobris toimival Aasta Õpetaja galal ja esmakordselt 2018. aastal. Nende suurus hakkab olema sarnane sportlaste ja kultuuritöötajate preemiatega (2017. aastal elutööpreemia 40 000 eurot ja aastapreemia 9600 eurot).

Haridusvaldkonnas ei ole praegu riiklikku aastapreemiat ja elutööpreemiat, mis väärtustaksid õpetajatööd sarnaselt teiste, näiteks spordi- ja kultuurivaldkonna töötajatega. Õpetajaid ja teisi haridustöötajaid tunnustatakse iga-aastaselt Aasta Õpetaja auhinnagalal „Eestimaa õpib ja tänab“.

Haridusvaldkonna innovatsiooni stimuleerimiseks võib minister tulevikus määrata ka stipendiumeid. Stipendium annab võimaluse kasutada õpetajal vaba semestrit koostööks ülikooliga, enesetäiendamist välisriigis, tähtjalist tööd hariduspoliitika kujundamisel jne. Stipendiumi suurus, hulk, sagedus ja eraldamise põhimõtted sätestatakse haridusstipendiumide ja –preemiade korras.

Riik uuendab õpetajate lähtetoetuse süsteemi

Ministeerium asub ajakohastama õpetaja lähtetoetust, mida saavad õpetajad, kes on õpetajakoolituse lõpetanud ja asuvad tööle vähemalt 0,5 koormusega väljaspool Tallinat ja Tartut. Üle vaadatakse nii senine toetuse maksmise eesmärk, sihtgrupp, taotlemise tingimused kui toetuse maksmise ja tagasimaksmise kord ning tehakse vajalikud muudatused õigusaktides.

Lähtetoetust on olnud võimalik taotleda alates 2008. aastast ning selle suurus on 12 783 eurot. 2015. aastal viidi läbi õpetaja lähtetoetuse mõju uuring ning lähtuvalt sellest ja muutustest koolielus hinnatakse käesoleval õppeaastal lähtetoetuse ajakohasust tervikuna.

Jätkub õpetajate töötasu kasv

Õpetajate töötasu kasv jätkub uuel õppeaastal, alates 1. septembrist on uus õpetajate miinimumpalk 1050 eurot. Kalendriaasta lõpuks tõuseb õpetaja keskmine töötasu hinnanguliselt 1300 euro juurde. 2018. aasta alammära läbirääkimised jätkuvad partneritega sügisel.

Töötasu kasvu kõrval pööratakse senisest enam tähelepanu ka töötasu diferentseerimise võimalustele. Kevadest on tööühm, kuhu kuuluvad koolijuhtide, õpetajate, kooli pidajate ja ministeeriumi esindajad, koostöös Fontes PMP OÜ konsultantidega töötanud välja töötasu diferentseerimise aluste materjali. Materjal koondab endas nii koolide näiteid tasude diferentseerimisest kui ka töötasustamise valdkonna infot laiemalt ning on vabatahtlikuks kasutamiseks kooli pidajatele ja juhtidele.

Materjal saab abivahendiks neile, kelle jaoks töötasu diferentseerimine on aktuaalne teema ja soovivad sellest rohkem teada saada. Loodav materjal ei kohusta koole tasusid diferentseerima, ei kehtesta kohustuslikke tasuvahemikke või ametiastmeid vmt.

Üld- ja alusharidus

Omavalitsusi motiveeritakse tõstma lasteaiaõpetajate palka kooliõpetajate palga alammääran

Sihtotstarbelise toetuse abil saavad kohalikud omavalitsused viia 2019. aastaks kvalifitseeritud lasteaiaõpetaja töötasu vähemalt 90 protsendini üldhariduskooli õpetaja töötasu alammäärast ning magistrikraadiga õpetajatel 100 protsendini. Koolieelsete lasteasutuste õpetajate tööjõukulude toetuseks on aastatel 2017-2021 riigieelarves kavandatud 61 miljonit eurot.

Toetust eraldatakse juhul, kui omavalitsuse vastaval aastal kehtiv lasteaiaõpetaja töötasu alammäär on 2017. aasta 1. septembrist vähemalt 840 eurot, 2018. aasta 1. jaanuarist vähemalt 85% ja 2019. aastast vähemalt 90% üldhariduskooli õpetaja töötasu alammäärast. 2019. aastast peab magistrikraadiga või sellega võrdsustatud õpetajate töötasu olema võrdne üldhariduskooli õpetaja töötasu alammääraga.

Omavalitsused võivad vajadusel toetust kasutada ka tugispetsialistide tööjõukulude katmiseks või tugiteenuste kättesaadavuse parandamiseks.

Hariduslike erivajadustega õpilaste paremaks toetamiseks uuendatakse õppekorraldust

Haridus- ja Teadusministeerium on välja töötanud ja partneritele kooskõlastamiseks saatnud põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse muudatused, mille eesmärk on senisest paremini pakkuda kõigile haridusliku erivajadusega õpilastele operatiivselt sobivat tuge sõltumata kooli tüübist ja omandivormist.

Kõikidel õpilastel võib õpingute vältel tekkida vajadus saada täiendavat tuge õpetajalt või tugispetsialistilt ning sellisel juhul peab olema see kohe kättesaadav. Eesmärk on läheneda tulevikus igale õpilasele individuaalselt, lähtudes tema toe vajadusest, iseloomust ja mahust.

Esmase toe vajadust hindab ja seda osutab kool. Kui sellest ei piisa ja õpilane vajab tõhustatud või erituge, kaasatakse koolivälised spetsialistid: haridus-, sotsiaal- ja tervishoiu spetsialistid. Samuti on plaan eriklasside ja -rühmade moodustamiseks luua paindlikumad võimalused. Fookuses on toe

vajadus, iseloom ja maht, mitte õpilaste täituvuse piirmääraga eriklassi liik. Ka õppe rahastamisel lähtutakse õpilase toe vajadusest. Selleks eraldatakse kohalikele omavalitsustele lisaks haridustoetusele ka tegevuskulu toetust suuremat tuge vajavatele õpilastele.

Lisaks on kavas toetada kohalikke omavalitsusi alates 2018. aastast täiendavalt 6 miljoni euroga aastas, et tagada tugispetsialistide kättesaadavus.

Praegu on koolipidajate võimekus hariduslike erivajadustega laste toetamiseks erinev ning ametkondade vaheline koostöö killustatud. Samuti ei võimalda senine erivajadustega õpilaste diagnoosipõhine süsteem ning sellele tuginev eriklasside jaotus eriliste vajadustega õpilastele olulist paindlikku õppekorraldust.

Käivitub pilootprogramm eesti keele õppe tõhustamiseks

Uue õppeaasta algusest osalevad kolm Tallinna kooli eesti keele õppe tõhustamise pilootprogrammis, mille eesmärgiks on leida uusi võimalusi eesti keele õppimiseks vene õppekeelega koolides. Ministeeriumi ja omavalitsuse toel katsetavad koolid uusi võimalusi selleks, et õpilased saavutaks gümnaasiumi lõpuks C1 ehk edasijõudnud keelekasutaja taseme.

Tegevused algavad 7. klassist ehk põhikooli kolmandast astmest. Projekt kestab 6 aastat, eelarves on selleks ette nähtud 1 miljon eurot aastas. Toetus annab koolidele võimaluse näiteks õpetajaid koolitada, õppevara soetada ning kooliväliseid tegevusi korraldada. Projektiga luuakse töötavad lahendused keeleoskuse parandamiseks ning koolidel on võimalus üksteise kogemustest õppida ja parimaid praktikaid järgida.

Põhikooli uuenenud ujumisõpetus aitab vältida veeõnnetusi

Järgmisel aastal hakkavad kehtima õppekavamuudatused, mille eesmärk on tagada lastele piisavad oskused veeõnnetuses ellu jäämiseks ja võimaluse õppida ujumine varakult selgeks. Koolid saavad soovi korral alustada uuenenud ujumisõpetusega juba septembrist.

Senise ujumisõpetuse eesmärk oli ujumine vabalt valitud stiilis 25 meetrit, mis ei taganud lastele piisavaid oskuseid veeõnnetustes ellujäämiseks. Uuendatud õppekava järgi peavad lapsed suutma 3. klassi lõpuks ujuda kokku 200 meetrit rinnuli ja selili, sukelduda ja tuua veekogu põhjast eseme, hõljuda vees paigal asendis 3 minutit ning vette õigesti hüpata ja sealt eri tingimustes väljuda.

Ujumisõpetuse uuendamiseks eraldatakse omavalitsustele ja koolidele lisavahendeid varasemast üle 5 korra rohkem – 1,2 miljonit eurot 230 tuhande euro asemel.

Ujumisõpetuse uuendamine on üks osa terve kehalise kasvatuse ainekava nüüdisajastamisest.

Kehaline kasvatus kujundatakse ümber nüüdisaegseks liikumisõpetuseks

Haridus- ja Teadusministeerium on koostöös Tartu Ülikooli liikumislabori ja Sotsiaalministeeriumiga algatanud liikumisprogrammi, mille ühe tegevusena kujundatakse praegune spordialade keskne ja saavutustele orienteeritud kehalise kasvatusaainekava ümber nüüdisaegseks liikumisõpetuseks.

Järgmise aasta lõpuks on ministeeriumil koos partneritega plaanis välja töötada k nüüdisaegne liikumisõpetuse ainekava. Kehtiv kehalise kasvatusaainekava on liiga spordialade keskne ning saavutustele orienteeritud, mis tähendab, et õppekeskmes pole mitte liikumisharrastuse kujundamine ja oluliste oskuste nagu näiteks ujumisoskuse omandamine, vaid spordialade tehnikate õppimine.

Liikumisõpetus on orienteeritud selliste oskuste kujundamisele, mille abil õpilane omandaks põhiteadmised ja -oskused iseseisvaks liikumisharrastuseks, saaks mitmekülgseid liikumiskogemusi ja oleks motiveeritud regulaarseks kehaliseks aktiivsuseks kogu elu vältel.

Lasteaegses tõhustatakse eesti keele õpet

Uuel õppeaastal arendatakse koolieelse lasteasutuse riiklikku õppekava eesti keele kui teise keele valdkonnas. Plaanis parandada kvaliteetsete ja kaasaegset keeleõpet toetavate õppematerjalide kättesaadavust lasteaegses. Lisaks tõhustatakse lasteaiaõpetajate ja -juhtide täienduskoolitust eesti keele kui teise keele alal, sealhulgas keelekümbelprogrammis.

Eesti Hariduse Infosüsteemi andmetel oli lõppeval õppeaastal 2915 eesti õppekeelega rühma 563 lasteaia, 132 eesti keelekümbelrühma 48 lasteaia, 627 vene õppekeelega rühma 105 lasteaia, 9 inglise, prantsuse ja saksa õppekeelega rühma 5 lasteaia.

Eesti keelest erineva emakeelega lastele võimaldatakse eesti keele kui teise keele õpet 123 eesti õppekeelega lasteaia 416 rühmas.

Koolilõuna toetus kasvab uuest aastast ühe euroni

Järgmisest aastast kasvab omavalitsustele ja erakoolidele antav riiklik koolilõunatoetus 78 eurosendilt ühe euroni õpilase kohta päevas ehk aastane koolilõuna toetus õpilase kohta 136,5 eurot 175 euroni.

Toetuse kasv annab omavalitsustele ja erakoolidele suuremad võimalused kõikidele lastele tasuta tervislikuma koolilõuna pakkumiseks. Lisaks saavad koolid jätkuvalt koolipiimatoetust ning koolipuuvilja- ja köögiviljatoetust.

Omavalitsustele ja erakoolide koolilõunatoetuseks ning riigikoolides kvaliteetse lõuna pakkumiseks eraldatav summa kasvab järgmisest aastast enam kui 26 miljoni euroni.

Uuel õppeaastal on esimest korda üleriigiliselt viis vaheaega

Algaval õppeaastal on viis vaheaega, mis aitab jaotada laste ja noorte koormust ühtlasemalt ja mõistlikumalt. Kevadised veerandid, mil õpilased on väsinud, olid varem eelnevatel aastatel kooliaasta alguse omadest kümme kuni viisteist päeva pikemad.

Viie vaheaja määramisel on arvestatud, et õppetöö jaotuks võimalikult ühtlase pikkusega perioodideks. Lisavaheaeg pikendab talvise lisapuhkuse arvelt kooli õppeaastat umbes nädala võrra.

Koolipidajale ehk kohalikule omavalitsusele jääb endiselt võimalus direktori ettepanekul ja hoolekogu nõusolekul kehtestada vaheajad oma äranägemise järgi. Tingimuseks on, et koolis peab õppeaasta jooksul olema vähemalt neli vaheaega kogukestusega vähemalt 12 nädalat ning suvine koolivaheaeg peab kestma vähemalt kaheksa järjestikust nädalat.

Varia

Ettevõtlusõpe kogub tuure üldhariduskoolides, kutsekoolides ja kõrgkoolides

Möödunud aastal käivitatud ettevõtlusõppe programm Edu ja Tegu on tõstnud koolide huvi ettevõtlusõppe vastu ja see jõuab järjest suurema hulga õpilasteni. Õppijates kujundatakse ettevõtlikku hoiakut, arendatakse ettevõtluse alaseid teadmisi ja oskusi ning aidatakse seeläbi kaasa koolilõpetajate konkurentsivõime kasvule tööturul.

Ettevõtlusõpet edendatakse kõikidel haridustasemetel ning selleks töötatakse välja moodulid ja meetodika ning nende rakendamist toetavad täienduskoolitused ja õppematerjalid.

Valminud on ettevõtlusõppe valikmoodulid kutseõppe 4. ja 5. tasemele, mida piloteeritakse algaval õppeaastal 13 kutseõppeasutuses. 4. taseme mooduli lõpetanu peaks saavutama valmisoleku luua iseendale töökoht, 5. taseme mooduli lõpetanu valmisoleku luua ning juhtida ettevõtet õpitavas valdkonnas.

Üldhariduskoole ja kutseõppeasutusi oodatakse osalema Junior Achievementi õpilasfirma ja Ettevõtliku Kooli programmides, mis on kooskõlas nii üld- kui kutsehariduse ettevõtlusõppe moodulitega ja üldhariduse riikliku õppekavaga ning toetavad nende rakendamist. Üldharidus- ja kutsekoolidele on avatud ka taotlusvoor, kust võib saada toetust ettevõtlusõpet elulisemaks

muutvateks projektideks. SA Innove koordineerib kutsehariduse karjääri- ja ettevõtlusõpetajate võrgustikku, kuhu on oodatud õpetajad üle Eesti.

Äriidee arendamise ehk STARTER programmi üritustele on oodatud kõikide kõrgkoolide, kutsekoolide ja ka üldhariduskoolide õppurid. Tegevusi viivad ellu keskused Tartu Ülikoolis, Tallinna Tehnikaülikoolis ja Tallinna Ülikoolis, lisaks on regionaalsed programmid Pärnumaal ja Ida-Virumaal.

Koolid peavad tagama haridusasutuste neutraalsuse valimiste eel ja ajal

Haridus- ja Teadusministeeriumi, Õiguskantsleri Kantselei ja Eesti Noorteühenduste Liidu koostöös valmisid [põhimõtted](#) (pdf, hm.ee), millest koolid ja poliitikud saavad lähtuda, et tagada haridusasutuste neutraalsus KOV valimiste eel ja ajal.

Arusaamatuste vältimiseks ja koolis poliitiliselt neutraalse keskkonna tagamiseks on koolijuhtidel soovitatav selgelt määratleda põhimõtted, mis on valimiste ajal koolis lubatud ja lubamatu, võttes aluseks ka kirja pandud printsiipe. Kooli ei sobi näiteks üleskutsete tegemine kellegi poolt hääletada ega mistahes formaadis valimisreklaamid, sealhulgas üleskutsed kooli kanalites ja reklaamtoodete jagamine.

Koolide poliitilise neutraalsuse järele valvab Eesti Noorteühenduste Liidu eestveetav projekt “Noored valimisvalvurid”. Samuti nõustavad koole ja poliitikuid ning hoiavad protsessil silma peal nii Õiguskantsleri Kantselei kui Haridus- ja Teadusministeerium.

Ministeerium analüüsib koolikohustuse pikendamise võimalusi 18. eluaastani

Haridus- ja Teadusministeerium esitab valitsusele ettepanekud seoses madala haridustasemega noorte arvu vähendamise ja koolikohustuse pikendamisega.

Praegu on inimene koolikohustuslik kuni põhihariduse omandamiseni või 17-aastaseks saamiseni. Võimalikult paljud noored peavad jõudma keskhariduse ja/või kutse omandamiseni, selleks et tulla toime kaasaegses ühiskonnas, kus tööd muutuvad üha keerulisemaks.

Koolikohustuse pikendamise eesmärk on vähendada ühiskonnas madala haridustasemega noorte arvu, kes ei ole jõudnud keskhariduse omandamiseni. Eestis on selliseid noori iga viies ja keskharidusega noorte osakaal on hakanud kahanema.

Ettepanekute kohaselt peab noor, kes lõpetab põhikooli (üldjuhul 16-aastaselt), jätkama õpinguid kas gümnaasiumis üldkeskharidust omandades või kutseõppeasutuses kutsekeskhariduse või kutseõppe

õppekavadel. Erandjuhtudel on võimalik jätkata õpinguid enne 18-aastaseks saamist täiskasvanute gümnaasiumis ehk mittestatsionaarses õppes.

Koolikohustuse ea tõstmine 18. eluaastani võib puudutada hinnanguliselt ca 1350 noort aastas. Koolikohustuse ea tõstmisel on mitmeid aspekte, mis vajavad arutelu ja läbirääkimisi koolipidajate jt osapoolte vahel.

Taust

Ülevaatesse on koondatud algava õppeaasta eri valdkondade olulisemad tegevused. Detailsema info leiab valdkondade strateegiatest ning nende rakendamiseks loodud programmist.

- Haridusvaldkonna areng nii tänava kui järgnevatel õppeaastatel lähtub Elukestva õppe strateegiast aastateks 2014-2020.
- Keelevaldkonna areng lähtub Eesti keele arengukavast 2011-2017.
- Noortevaldkonna järgmiste aastate eesmärkide detailsem ülevaade on Eesti noortevaldkonna arengukavas 2014-2020.
- Teadusvaldkonna areng ja tegevused lähtuvad strateegiast „Teadmispõhine Eesti 2014-2020“.